

Det är inte ofta en roman drabbar mig så fysiskt som Maj-Britt Wighs "I Julia Pastranas namn". Berättarjaget har gått i pension och tillsammans med sin man flyttat till skogs, till en gård där allt ska vara gott och enkelt. Men språket vill annat än harmoni. Orden forsar över sidorna i en vindlande, orolig monolog med många kommatecken och smittar mig med en stressenergi som får det att krypa i skinnet. Kanske är det just så hon känner sig, kvinnan på gården, när hon rastlös driver runt i sin svårbebodda idyll.

ANNONS

Till skillnad från den entusiastiske mannen som lyckligt lever ut sin passion för odling, slakt, trädgårdsarbete och surdegar får detta paradiset inte fäste i berättaren. En gulhårig president har svurit trohetseden i Washington och kvinnan kan inte värja sig mot samtidsmörkret. Amerikanska blåbär drar tankarna till den gulhåriga. Ser hon en lastbil associerar hon till terroråd. Den inre avgrundstratten svämmar över av död och trauma, **av ensamma barn** vid mexikanska gränsen och drunknade kroppar i Medelhavet.

<https://www.gp.se/kultur/recension-i-julia-pastranas-namn-av-maj-britt-wigh-1.43901714>

2/11

2021-04-08

Recension: "I Julia Pastranas namn" av Maj-Britt Wigh | GP

Till skillnad från den entusiastiske mannen som lyckligt lever ut sin passion för odling, slakt, trädgårdsarbete och surdegar får detta paradiset inte fäste i berättaren.

LÄS MER: Recension: Johanna Ekström – "Meningarna"

Som ett svar på oron kommer lusten att klättra i träd och kvinnan gör som i Italo Calvinos roman "Klätterbaronen": bygger sig en utkiksplats högt upp i eken och ser på världen ur fågelperspektiv. I takt med att hårstråna från ansiktsvårtorna växer tycker hon sig få kontakt med en kvinna från en annan tid, mexikanska Julia Pastrana, den så kallade apkvinnan, som är känd för sin hypertrikos - ett medfött syndrom som ger kraftig ansiktsbehåring - och skönsång på 1800-talets freakshowscener. Hon blir kvinnans allierade.

Romanen består av tre delar. I den första och tredje delen, "Oron I" och "Oron II", figurerar Julia Pastrana som en fantasi, nästan en besatthet, som berättaren känner starkt släktskap med, en skugga som tränger sig på inifrån.

I mittpartiet, som utgör en betydande del av boken, har den febriga oron stillat sig och samtidigt dragit sig undan. Kvinnan på gården har tillfälligt försvunnit ur berättelsen och Julia Pastrana själv berättar om sitt liv från graven. Det är en formmässig vändning som väcker frågor. Vilken roll spelar Julia Pastrana i fiktionen?

ANNONS

Som fantasi i en nutida kvinnas liv kan hon vara ett alter ego, en spegelbild som återupprättar kvinnans förmåga att leva i en sönderexploaterad värld. Men finns här också en tanke om att återupprätta verklighetens Julia Pastrana? Det blir aldrig helt klart för mig.

I slutändan ska det visa sig att det är i korsdraget mellan den stora och den lilla världen, i rörelsen fram och tillbaka mellan fågelsång och världstrauma, som paradiset stundtals flimrar till.

<https://www.gp.se/kultur/recension-i-julia-pastranas-namn-av-maj-britt-wiggh-1.43901714>

3/11

2021-04-08

Recension: "I Julia Pastranas namn" av Maj-Britt Wiggh | GP

Jag försöker att läsa del två som kvinnans personliga upprättelse av Pastrana, hon som kallades den obestämbara, "the nondescript", men har svårt att införliva Pastranas egen röst i helheten. Berättelsen om en historisk figur som förnedrades ända in i döden blir en berättelse i berättelsen som lever i sin egen bubbla, skild från de andra två delarna. Möjligen är det avsiktligt. En roman som utspelar sig i en splittrad värld kanske inte vill lugna läsaren med en form som fungerar som en harmonisk helhet. Likväl är det i mötet mellan Julia Pastrana och kvinnan i trädet som romanen mest kännbart bränner till och blir drabbande gestaltad civilisationskritik.

Thoreau hade sin stuga vid Waldensjön, sin dröm om att vända civilisationen ryggen och återvända till ett naturligare liv. Kvinnan i Maj-Britt Wigghs sjunde roman återbesöker drömmen om den stora reträtten och finner en plats med en annan utsikt. I

slutändan ska det visa sig att det är i korsdraget mellan den stora och den lilla världen, i rörelsen fram och tillbaka mellan fågelsång och världstrauma, som paradiset stundtals flimrar till.

ANNONS

GMS

Malin Lindroth